Tertúlies pedagògiques dialògiques en educació especial

written by Raquel Puerta | 5 de June de 2023

Les tertúlies pedagògiques dialògiques (TPD) són espais de trobada i reflexió entre els professionals d'un centre educatiu on es fomenta el diàleg i l'intercanvi d'idees al voltant dels resultats de les investigacions de rang més alt que la Comunitat Científica Internacional posa al nostre abast sobre educació.

I és que, com ja explicaven els autors i autores del llibre "Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información", **hui ja és possible funcionar de forma científica en educació**. Llegint, debatent i reflexionant sobre les principals teories i investigacions que han produït els avanços més importants en les ciències de l'educació, podem apropar-les a les escoles.

Durant estos anys som més de 50 persones les que, de manera puntual algun curs o de manera permanent, ens reunim mensualment durant una hora i mitja per a compartir lectures de referents tan importants com Vygotski, Mercer, Kandel, Rogoff o Freire. I és així com, directament de les fonts originals, anem extraient conclusions i arguments en els quals basar la nostra pràctica. És precisament Freire qui, a la seua quarta carta del llibre "Cartes a qui pretén

ensenyar”, ens recordava que una de les qualitats del mestre és la seguretat, la seguretat que proporciona la competència científica.

No puc estar segura del que faig si no sé com fonamentar científicament la meua acció o si no tinc almenys algunes idees que orienten el que faig i per què ho faig. Estes lectures i este espai ens permeten anar augmentant esta seguretat a què feia referència Freire.

Són 9 anys en què hem somiat el model educatiu que volem, gràcies a compartir lectures com “El amor en la sociedad del riesgo”, “Compartiendo palabras”, “Aprendizaje e interacciones en el aula” i tantes altres. Un model basat en **altes expectatives per a tots i totes**, un model basat en la **participació de tota la comunitat** educativa des d’una perspectiva dialògica i igualitària, un model d’il·lusió per a poder assolir tot eixe saber i aplicar-ho amb esperança. Un model d’avaluació constant que garantisca un progrés permanent.

Les TPD han sigut i són, al nostre centre, una eina de transformació professional, que ha tingut un impacte directe sobre el nostre alumnat. Hem pogut desterrar aquelles pràctiques tradicionalment consolidades basades en ocurrències i apostar per les que sí que han demostrat resultats positius per a l’aprenentatge i també per a la convivència. Hem passat d’un ensenyament molt individualitzat, especialment defensat a la **educació especial**, a un ensenyament basat en les interaccions de qualitat, amb iguals més capacitats o altres agents educatius, com els que es donen en els grups interactius o

les tertúlies literàries dialògiques. Hem comprés la importància de la naturalesa d'estes relacions, tant per a l'aprenentatge com per a la nostra pròpia salut, i així ho fem arribar al nostre alumnat, acompanyant-lo en la creació de relacions sanes i solidàries. Hem reflexionat, en llegir Neil Mercer, sobre la necessitat de millorar la qualitat del llenguatge que utilitzem amb el nostre alumnat, sent conscients que un dels factors més importants en el procés d'ensenyament és la manera com ens dirigim a ells i elles. Hem aprés la importància de treballar **des de la primera infància, entenent-la com una etapa fonamental en el desenvolupament**. També que, de vegades, l'escola pot ser una segona oportunitat per al nostre alumnat i tenim l'obligació de proporcionar-la. Hem fet un canvi de mirada quant a les possibilitats i capacitats de cadascun dels nostres alumnes, valorant la intel·ligència cultural amb què cadascú compta, donant-los veu en espais de diàleg segurs, així com en diferents òrgans com les assemblees d'alumnat o al consell escolar del centre.

Esta transformació no només s'ha donat a nivell professional; també s'ha viscut a nivell personal. Les TPD ens han permés, durant estos anys, fomentar la reflexió crítica i la construcció col·lectiva de coneixement en un diàleg horitzontal, escoltant-nos els uns als altres per a transformar la nostra pràctica educativa i oferir al nostre alumnat una educació de qualitat basada en el rigor científic. Però també, gràcies a això, s'ha creat un ambient segur entre nosaltres, on compartir preocupacions i desafiaments. Hem cultivat relacions de confiança, empatia i, moltes vegades, d'amistat, que han generat canvis més enllà dels murs del nostre centre i han impregnat tots els nostres contextos i relacions.

Les TPD són un espai imprescindible al CEE Virgen de la Esperanza. Un espai des del qual construïm, transformem i

somiem perquè, com va escriure Freire al seu *Pedagogía de la esperanza,* “**No hi ha canvi sense somni, com no hi ha somni sense esperança**”.